ANUL XXV.—No. 70.— Marți 13 Martie 1907

5 bani în România.—10 bani în streinătate

ABONAMENTE
ROMÂNIA: STRĂINĂTATE
4.65 3 luni 10 lei
9.15 6 luni 20 „
18. Un an 40 „
Abonații primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR" colorat

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ ȘTIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

ANUNCIURI
Pag. III Linia corp 7 Bani 40
Pag IV „ 20
Inserții și reclame 1,25 linia

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
— 11, Strada Brezoianu 11, București —

Familia asasinatului prim-ministru bulgar Petkow.—(Vezi explicația)

Calendar pe anul 1907

Ortodox

Luni, 12 Martie.—Cuv. Teofan

Catolic

Luni, 25 Martie.— † Buna Vestire

Soarele răsare 6.12; apune 6.31

București, 12 Martie.

În jurul mișcărei țărănești

Ședința de Vineri a Camerei a fost foarte interesantă, căci cu ocaziunea desbaterii bugetului s'a început desbaterea chestiunii la ordinea zilei: starea țărănimii.

Discuțiunea aceasta va continua, fără îndoială, și vom releva pe rînd părerile ce se vor produce. Acum, după dările de seamă, vom releva cele spuse în ședința de Vineri.

Au vorbit în acea ședință două membri ai opoziției, d. E. Costinescu și N. Filipescu.

D. Costinescu a arătat relele de cari suferă țărănimea, indicând în deosebi prea marea urcare a arenzilor în anii din urmă, ceea ce a îngreuiat învoielile.

Pentru vindecarea răului, e trebuință să se reducă arenzile, să se reguleze învoielile ca să nu mai poată fi apăsare și exploatare, să se transforme administrația.

Oratorul liberal a vorbit mult asupra chestiunii și regretăm că, în momentul când scrim aceste rînduri, nu avem la îndemână textul discursului spre a putea să prezintăm mai amănunțit vederile d-sale.

D. Filipescu s'a ocupat mai cu seamă de mijloacele prin cari s'ar putea îmbunătăți starea țărănimii.

După rezumatul publicat în fruntea numărului cu data de 11 c. al „Epocei", d-sa a spus că trebue să se dea impulziune producției agricole, îmbrățișând nu numai cultura cerealelor, ci tot domeniul agricol; să se întregească legislațiunea la cooperațiune și să se ajute cu subvențiun cooperativele de producțiune; să se desvolte meseriile și industriile la țară; să se modifice legea pentru protejarea industriei, spre a se da avantaje speciale industriilor cari utilizează munca țărănească. Toate aceste având drept țintă a spori veniturile țărănimii și a o face să câștige și în lungile luni de iarnă.

Mai departe, d-sa a vorbit de necesitatea reformei administrative și comunale; în deosebi a susținut crearea unui funcționar special în comunele rurale, alături de primar, și care ar putea să fie un notar recrutat dintr'o școală specială de administrație rurală.

D. Filipescu a mai propus: o lege contra trusturilor, monopolul alcoolului și al vânzării spirtoaselor la sate, o instituție de credit prin care țăranii să poată cumpăra pământ și indivizibilitatea pământurilor țărănești prin introducerea fie a majoratului, fie a minoratului, pentru ca să nu se mai fărîmițeze proprietățile țărănești.

Vom releva, rând pe rând, părerile ce se vor produce în cursul acestei discuțiuni.

DIN RUSIA

(Corespondență part. a ziarului «Universul»)

Petersburg, 8 Martie

Contele Lamsdorff

Contele Vladimir Nicolaevici Lamsderff, mort deunăzi la San-Remo, va mai da mult de vorbă ziarelor: unele povestesc epizode din viața lui privată, altele publică amănunte inedite cari pun într'o lumină nouă marile evenimente în cari el a avut vre-un rol. Pentru că notorietatea lui, mai mult de cât personalitatea, i se datorește epocei în care a trăit: după cum zice Tolstoi a fost și el o „etichetă a istoriei".

Lamsdorff era scoborîtor dintr'o familie din Vestfalia, strămutată din secolul al 15-lea în provinciile baltice. Se născuse la 1845; la 21 de ani intră în ministerul de externe; la 30 de ani era prim-secretar al aceluî departament. A avut relații de biurou cu Alexandru II; aproape de prietenie cu Alexandru III; după ce'l ascultă mult timp, Nicolae II îl lichidă.

Operile lui importante fură călătoria la Paris în 1902, și aducerea la îndeplinire a planului lui Lobanoff pentru Statele balcanice; opera lui cea mai nenorocită au fost tratativele cu Japonia cari s'au sfîrșit cu ruperea relațiilor diplomatice și cu războiul. Vroit-a Lamsdorff războiul?

Unii tăgăduesc că l'ar fi dorit; baronul Suiomatsu în cartea lui asupra războiului spune: „Lamsdorff a făcut tot ce i-a stat în putință ca să-l evite. Cei-l'alți consilieri ai țarului au fost însă mai puternici de cît dînsul".

Steaua lui începu să apună; incidentul de la Hull arătă cum nu'l mai asculta nimeni, amiralul Rojdestwensky, întîiul între toți. Instrucțiile ce'i fură date de ministrul de externe nu fură urmate, pentru că altele — cele ale marelui duce Alexie Mihailovici și ministrului marinei Avellan — le contraziceau.

In timpul tratativelor de la Portsmouth se revelă din nou cît de slabă îi rămăsese autoritatea; în Maiu 1906 fu pus să demisioneze și încă nu se știe pentru care motiv. Trăi de-atunci retras, aproape tot-d'a-una în străinătate. La Petersburg a trebuit să se supună unei operații; crezu că găsește vindecarea la San-Remo și moartea îl atinse acolo.

Programul lui Stolypin

O zi bună pentru Dumă și o zi bună pentru guvern, aceea în care s'au silit așteptatele declarații ale guvernului. Sunt mulți aceî cari considerâ programul lui Stolypin ca foarte însemnat. Departe de a fi spus mai putin de cît se spera, pare dificil să fi putut mai mult de cît a spus. E probabil că lecția nu va fi pierdută chiar pentru partidele extreme.

Rămîne acum de văzut dacă majoritatea Dumei va urma pe Stolypin și'i va da mijloace de a'și pune în aplicare reformele. Dacă Duma urmează pe Stolypin, ea poate îndeplini o mare operă pentru Rusia; dacă însă va face obstrucționism și opoziție, singurii cari vor trage foloase din această stare de lucruri vor fi dușmanii progresului.

Kuminsky

CRONICI FEMININE

Mișcarea feminină în Rusia

În istoria Rusiei femeea ocupă o mîndră situație. Ea a luptat și a suferit alături cu bărbații în războiul pentru eliberare. Ea a urmat cu capul ridicat pe soțul ei, Decabristul, în minele Siberiei, iar mai târziu a lăncezit în temnițele întunecoase și acolo a suportat în tăcere cea mai profundă umilire pe care poate să o îndure o femee mîndră și cu sentimente pentru libertate. Putem fi de alte păreri politice, dar nu putem să contestăm unei ast-fel de femei cununa de martiră.

Când s'a ivit pe la începutul deceniului al șeaptelea epoca reformelor, o mișcare asemenea fulgerului pătrunse pînă în unghiurile cele mai îndepărtate ale Rusiei.

Peste tot locul începură să se miște puteri negândite până atunci și strigătul după cultură, care străbătu lumea tinără în desteptare, era și strigătul lor. Femeea cere cultură pentru sine, pentru ca să o poată duce și mai departe printre milioanele de frați și surori, cari lăncezeau în cea mai întunecoasă noapte spirituală.

O falsă metodă de educațiune, care privea problema principală în învățarea de forme sociale și de dansuri, stârnise în ea setea cea mai irezistibilă și mai arzătoare după adevărata știință. Multe femei ca și Sonja Kovalevsky, devenită celebră mai târziu, încheiară căsătorii aparente, numai pentru ca să poată urma libere impulsul lor după știință.

Olimpia.

SAPTAMANA POLITICĂ

IN STRĂINĂTATE

Situația internațională

Presa germană, continuându'și polemica la noua grupare a puterilor, care, după dânsa, are de scop să izoleze Germania, se agață acuma de Italia. Aceste accese de rea dispoziție față de guvernul din Roma nu sunt nouî în țara Rinului; a doua zi după conferința de la Algesiras ele s'au produs cu atâta violență în cât a fost nevoe de negocieri diplomatice spre a se împrăștia neînțelegerea.

Astă-zi se reprosază Italiei că se lasă a fi târâtă de Anglia. Un ziar din Hamburg, căruia i se dă o mare importanță pentru că a fost altă-dată interpretul lui Bismarck, spune că pare cu atât mai sigur că avansurile Angliei au fost bine primite de Italia, cu cât fidelitatea ei către Triplа-Alianță era pusă la îndoială. Ziarul acesta adaogă că Italia, în caz de războiu internațional în care Anglia ar fi contra Germaniei, s'ar despărți de cei doui aliați ai ei și ar imobiliza prin aceasta toată armata austriacă. Un acord anglo-rus ar fi și mai grav din punct de vedere german și deci cabinetul din Berlin trebue să caute prin toate mijloacele să prevină o apropiere între Londra și Petersburg.

S'ar putea să fie prea târziu sprea a se preveni această mișcare, căci nimenî nu ignorează că tratativele privitoare la un acord anglo-rus sunt foarte înaintate și pot fi considerate ca isbutite. Toți știu, de altă parte, că acest acord, ca și cel anglo-francez, nu e îndreptat contra Germaniei, dar că trebue să constitue o reală garanție de pace, întru cât va avea ca efect imediat împrăștierea neînțelegerilor cari, în Asia și aiurea, ar fi putut ajunge la conflicte.

In ceea-ce privește Italia, limbagiul presei germane e surprinzător, întru cât nu de ieri datează prietenia anglo-italiană. Ea există de mulți ani, dar ea nu neliniștea Germania atâta timp cât înțelegerea cordială anglo-franceză nu era fapt îndeplinit. Italia, putere meditaranee, nu se poate lipsi de prietenia engleză și ar fi din parte-i o adevărată nebunie politică de a sacrifica această prietenie supărărilor germane.

Situația internațională a Italiei este deci foarte lămurită; aceasta se știe la Berlin și nu criticile violente ale preseî pangermaniste vor determina guvernul german să atenueze, orî cât ar fi, cordialitatea relațiilor sale cu guvernul italian.

Cât despre înfățișarea consecințelor unuî războiu internațional în care Italia ar lua poziție contraGermaniei, acestea sunt speculații cari prezintă cel mult un interes de curiozitate.

Vasta grupare a puterilor ce se anunță va înlătura de sigur orî-ce primejdie a unuî războiu general, căcî va fi prea formidabilă ca cine-va să se gândească a o întărâta.

Ceea ce se poate spera este că prietenia franco-anglo-italiană va contribui în mod eficace a determina o descordare între Germania, Franța și Anglia. Tot așa cum înțelegerea între Anglia și Franța, aliată cu Rusia, a permis să se pregătească apropierea anglo-rusă, tot așa înțelegerea între Franța și Anglia, va înlesni într'o zi realizarea mareî opere de pace care va consista în împrăștierea neînțelegerilor ce există azî între Berlin, Paris și Londra și care, periodic, întunecă orizontul politic.

REPORTAJ POLITIC

Retragerea guvernului. — Noul cabinet liberal

Față de gravele împrejurări prin care trece țara, d. prim-ministru G. Gr. Cantacuzino a pus demisia guvernului la dispoziția M. S. Regelui.

Suveranul a acceptat demisia guvernului și a chemat la palat pe d. Dim. Sturdza, ieri, la orele 6 după amiază.

Șeful partidului liberal a prezentat M. Sale Regelui lista noului cabinet format în modul următor:

D. D. Sturdza, prim-ministru și ministru de externe.

D Ionel Brătianu, ministru de interne.

D. Emil Costinescu, ministru de finanțe

D. Anton Carp, ministru de domenii.

D. Spiru Haret, ministru de instrucție.

D. Thoma Stelian, ministru de justiție.

D. V. G. Morțun, ministru de lucrări publice.

D. general Averescu, ministru de războiu.

* * *

Azî, înainte de amiază, nouî miniștri vor depune jurămîntul, iar după amiază, d. G. Gr. Cantacuzino va anunța la Cameră retragerea guvernului conservator.

Congresul mecanicilor agricoli

In Capitală s'a ținut erî un congres al mecanicilor agricoli.

La acest congres pe lângă mecanicii stabiliți în Capitală au luat parte și delegații din provincie.

Congresul s'a deschis la ora 10 d. în sala clubului meseriașilor.

A fost proclamat ca președinte al congresului d. C. I. Goroneanu, din Ploești.

D-sa după ce mulțumește pentru onoarea ce i s'a făcut de a fi proclamat ca președinte, dă cuvîntul d-luî N. Petrescu.

D-sa arată starea rea materială a mecanicilor agricoli și aceasta din cauză că s'a liberat cu prea multă ușurință brevete și carnete.

Azî, a spus d-sa, se dă pe mâna unor oameni, fără nicî o pregătire, conducerea mașinilor agricole și din această cauză să și întîmplă multe nenorociri.

Terminâ, propunând ca să se ceară ministeruluî, numirea uneî comisiunî compusă din oameni competenți, care să controleze modul în care s'a liberat carnetele și libretele.

D. Panaitescu din Constanța, spune că de multe nenorociri sunt vinovați și proprietarii, căcî de și li se atrage atențiunea de către mecanicî asupra defectuozităților mașinelor ei nu voesc să le scoată din uz și dacă un mecanic constient nu voește să conducă o atare mașină el o înlocuit cu un om care nu are nicî o pregătire, care face tot d'odată și concurență adevăraților mecanicî.

S'a mai discutat apoî măsurile ce trebuesc luate pentru ca proprietarii să scoată din uz măsurile defectoase înlăturându-se astfel multe nenorociri.

De asemenea s'a decis ca să se intervină pentru a nu se mai libera cu ușurință brevete și carnete de mecanicî agricoli.

T.

ȘTIRI DIN STREINATATE

— Prin postă —

∴ Camera lorzilor engleză a numit din sînul eî o comisie însărcinată să studieze modificarea atribuțiilor eî.

∴ Camera înaltă a Danemarceî a adoptat proiectul de lege pentru introducerea sistemului metric, votat deja de Camera deputaților.

∴ Intr'un canal, lângă Wilhelmshaven (Germania), s'au înecat patru lucrători. Treî dintre aceștî nenorociți sunt căsătoriți.

∴ Regele Siamului, cu un harem de 12 femeî, va sosi la San-Remo la 2 Aprilie.

∴ La Barcelona a fost descoperită o bandă, în cap cu soții Nicolau, cari falsificau titluri de rentă și bancnote italiene.

Banda avea ramificațiunî la Paris, Amsterdam, Roma și în mai multe orașe mari din Italia și Spania. Titlurile de rentă și bancnotele pe cari le emitea, erau atât de bine imitate în cât o bancă din Amsterdam a fost înșelată cu 15.000 florinî.

Fabrica era foarte bine înzestrată. S'au confiscat prese litografice, clișee, pietre litografice, planșe de cupru, tuburî de cerneală de diferite culorî, etc.

Un complice italian, anume Henrique Durani precum și alțî tovarășî aî sei, au fost arestați la Marsilia. Intre aceștia se află: un giuvaergiu, un restaurator, un negustor de caî și două croitorese, toți italienî.

Se crede că banda a isbutit să pue în circulație bacnote și titlurî de rentă false, în valoare de 3—4 sute de mii de leî.

∴ Numeroase concursurî pentru baloane dirijabile se vor face anul acesta la Jameston (Statele-Unite), cu prilejul mareî expoziții internaționale ce se va ține din Maiu până în Noembre în acel oraș.

∴ Un necunoscut din Baden (lângă Viena) a donat 100.000 de coroane pentru construirea unuî pavilion «archiducele Rainer», în spitalul de acolo, cu condiția ca în timp de războiu să se îngrijească soldații bolnavî și răniți.

Familia asasinatului prim-ministru bulgar, Petkow

— Vezi ilustrația —

Ilustrația noastră de astă-zî reprodusă după o fotografie a atelieruluî N. Ghibu, din Tulcea, reprezintă pe fostul prim-ministru al Bulgarieî Petkow (la stânga grupului) împreună cu copiii, cu mama sa și cu toate rudele sale. Acest grup a fost fotografiat la 1906 în comuna Baschioiu, lângă Tulcea (Dobrogea) în care s'a născut Petkow.

Mișcarea țăranilor

din Moldova de sus

(Prin postă de la corespondenții nostri particulari)

Grozăviile din Teleorman.— Devastarea prăviliilor și moșiilor, incendiarea caselor.—Arendași uciși; țărani împușcați

Alexandria, 10 Martie.

După cum v'am scris erî, mulțimea revoltată după ce a devastat prăvăliile și casele evreilor și Grecilor, s'a îndreptat spre Nenov. Aci locuesc mai mulți proprietarî și arendași avuți. Cel d'întâiu care a căzut pradă furieî a fost bogatul proprietar Costache Atanasiu, zis și Ciacopol.

Revoltații după ce au devastat tot, au pus foc și în câte-va ore case, grajdurî, magazii, pătule de porumb au fost nimicite. O avere de aproape un milion a fost nimicită.

Alăturî locuește d. Săndulescu-Nanoveanu. Pe acesta l'au bătut grav, și i-au pus foc caseî, care a ars până în pămînt. Sosind noaptea și cu ea armata de la Turnu, orașul a intrat în liniște.

Mulți dintre devastatorî au fost arestați. Cu sosirea zilei, focul revoltei iar s'a aprins. Din toate părțile sosesc veștî înspăimântătoare. La Orbeasca, la Călinești, Oltenî, Perinoș, Neloți, Deparați, populația s'a revoltat dând foc caselor marelui proprietar Mihalache Ionescu.

La Brăncenî a fost omorât grănarul Panait Comis.

Din toate părțile sosesc știrî că populația satelor vecine, îmbătate de jafurile de erî, s'a îndreptat în cete marî către oraș. La bariera Porceschia, revoluții au fost somați să se retragă, dar n'aă voit, cercând să pătrundă cu forța în oraș. Atunci s'au făcut obicinuitele somațiunî cu goarnele și trâmbițele și s'a ordonat a se trage. Un om a căzut mort. La vederea aceasta, revoltații s'au împrăștiat.

Populația plugară din oraș, văzând soldații, s'a înarmat cu ce i-a venit la îndămână și a încercat să devasteze pe toți negustorii. Aceștia, văzând insuficiența armateî, au înarmat pe băeții din prăvălii cu revolvere, pușcî, ciomege *și au început pe strade un adevărat războiu civil.* Sunt mulțî răniți.

La noapte se așteaptă evenimente grave. Negustorii se tem de devastare și incendiu. S'au cerut nouî forțe de la București și T.-Măgurele

∴ In timpul din urmă vine vestea că toate comunele până în Zimnicea: Țigănești, Bragadiru, Conțești, s'au revoltat și au dat foc conacurilor.

Arendașii Carpeanu și Gavrilescu din Țigănești, au fost omorâți și adușî la spitalul local.

Astăzî dimineață, un grup de vre-o 40 sătenî din Orbeasca, în frunte cu rezervișt și cu gradați, în sunete de trompete, având și un steag tricolor, s'au îndreptat spre comuna Rioliță. Aă convins foarte ușor și pe sătenii comuneî acesteia și cu toții au pornit spre cătunul Cetatea și comuna Antonești. Aceste două moșiî sunt ținute în arendă de către d. Nicolau. Aci devastându-se totul, au aruncat mobilele și cele-l'alte pe afară. Aă dat drumul butoaelor după ce s'au îmbătat cu toții. Administratorul Constantinescu a fugit și a fost urmărit până în casa unuî sătean unde se refugiase. Grație rugăminților săteanuluî acesta a scăpat cu viață.

La Radoești, moșie arendată de d. Hagieschi, polonez de origină. curtea a fost devastată și zidurile distruse. Asemenea în comunele Necșești și Brosteanca, arendate de d. M. Beliloreanu, primarul din Roșiorii-de-Vede, sătenii răsculați, după ce aă devastat curțile, aă dat foc. Pătulele conțineau cereale de peste 150.000 leî. Aă ars 18 perechi de boî.

Peretu, comună situată la distanță de 5 kil. de Roșiorî, s'a răsculat. Sătenii aă mers la curtea d-luî Săbăreanu, aă devastat-o și aă prins pe logofătul Iancu Orbeșteanu. După ce l'aă bătut îngrozitor l'aă luat și dus pe ulița satuluî, unde a încetat din viață.

Sătenii din Licuricî asemenea s'aă revoltat. Aă devastat curtea arendașuluî Rădoi.

In ultimul moment aflu că în comunele: Soteștî, Garagau, Sfințeștî, Ratcasca, Tătăraști, etc. s'aă resculat sătenii și aă plecat spre curțile arendașilor spre a le devasta.

— Pe la orele 6 seara, zvonindu-se că țăranii din satele răsculate s'aă îndreptat spre Roșiorî, toată lumea staționa pe străzî foarte îngrijată.

Prăvăliile grecești și evreești aă fost închise de la amiază. Pe la orele 3 și jum. a trecut la Alexandria un tren militar cu reg. 4 călărași din T.-Măgurele.

La Alexandria s'a declarat starea de asediu. Călătorî sosiți descriu acte de rară grozăvie. Aă fost împușcați peste 15 oameni.

Invățătorul din Paroschia a fost dus pe moarte la Alexandria.

Aă fost omorâți cârciumarul din comuna Țigănești și administratorul moșieî.

Cea mai mare parte din firele telefonice aă fost rupte, așa că greu se poate avea relații.

Se așteaptă sosirea reg. 28 Argeș de infanterie.

Răscoalele țărănești din Dolj

Craiova, 10 Martie.

De mai bine de 2 săptămâni țara e frământată de mișcările țărănești cari până acum câte-va zile se mărginise în nordul Moldoveî.

In Muntenia ca și în Oltenia la noi, spiritele eraă liniștite și nimenî nu se aștepta ca revoltele să se întindă până aci.

Dar iată că și Doljul, după Prahova și Teleorman a intrat în focul răzvrătireî.

La Galicea Mare

Astă-noapte un grup de 4—500 locuitorî din comuna Galicea-Mare, cea mai mare parte din eî mascați, după ce mai întâiu aă tăiat firele telefonice aă năvălit asupra conacului arendașuluî Sima Neiculescu, căruia i-aă dat foc.

De la casa de locuit răzvrătiții aă trecut la cancelariî și dependințe cărora de asemenea le-a pus foc, și în urmă s'aă dus la pătulele cu producte—unde se aflaă aproape 3 miî chile de porumb—și le-aă incendiat și pe ele.

Parte din sătenî aă trecut de aci la prăvăliile a două comercianți greci din sat, pe cari le-aă devastat.

Cei ce rămâseseră la conac aă devastat aci locuința arendașuluî distrugând sau prădând tot ce fiecările nu ajunsese încă să prefacă în cenușe.

D. Sima Neiculescu nu se găsea în localitate, ci numaî un frate al acestuia, Costică Neiculescu, care a scăpat cu viață ascunzându-se în pivniță.

Soția și copiiî arendașuluî se zice că aă fost maltratați.

Un evreu sosit în localitate să cumpere producte, și care era găzduit peste noapte la conac, a scăpat numaî grație intervenireî unuî bătrân sătean care l'a luat sub protecția sa și l'a scăpat astfel de furia locuitorilor.

Către ziuă, primarul din Caraulă, o comună vecină cu Galicea, fiind încunoștiințat de cele ce se petrece în Galicea, a avizat prefectura telefonic.

S'aă dat ordine ca imediat locuitorii din Caraula să meargă la conacul arendașuluî Neiculescu și să procedeze, de se va putea, la localizarea incendiuluî, căcî trebue să adaug că sătenii din Galicea negaă că eî ar fi pus foc avutului arendașuluî ci alțiî din alte comune.

Pe de altă parte s'aă luat măsurî ca trupele să fie trimese în localitate.

La Băileștî

Mi se comunică că personalul administrației moșieî Băileștî, proprietatea prințuluî Barbu Știrbey, a fugit din sat de furia mulțimeî.

Tot aci vre-o 4 miî de locuitorî aă eșit la gară întru întâmpinarea trenuluî de Calafat, care ducea trupele din acel oraș spre Moldova și căț'va din eî aă sfătuit pe soldați să nu tragă în țăranii răzvrătiți din Moldova, căcî sunt tot frați de aî lor.

„Să ne ascultați pe noi, ziceaă unii mai îndârjiți, să nu trageți focurî și dacă veți trage, să le îndreptați în vânt ca la nuntă, căcî jurământul v'a fost să trimeteți gloanțele în piepturile dușmanilor, iar nu în ale fraților voștri.

Tot din Băileștî mi se comunică că conacului d-luî Dașu Gabroveanu, coproprietar al moșieî Negoiu, i s'a pus foc de sătenî.

Controlând această știre nu mi s'a confirmat dar nicî nu mi s'a desmințit.

* * *

Toate aceste amănunte le-am avut de dimineață; mî-a fost imposibil însă să le comunic telefonic, fiind că direcția poștelor de aci a refuzat să-mi pue la dispoziție telefonul sub cuvînt că firul e ocupat de prefectură pentru toată ziua. Prin telegraf am renunțat să le trimit, căcî le știam soarta. Art. 7 li se aplica.

* * *

Imediat ce autoritățile aă fost vestite că dezordinele aă început și în județul nostru, d. prefect a avut o lungă convorbire cu d. ministru de interne și cu d. ministru de războiu.

Rezultat al acestor convorbirî a fost o lungă consfătuire apoî la parchetul general între d. M. Girleșteanu, procuror general, d. colonel Em. Russo, șeful statuluî major al corp. I de armată, d. P. Neatzu, prim-procuror, ceî 3 procurorî de secții și judecătorii de instrucție și d. prefect al județuluî, consfătuire în care s'a decis următoarele:

La orele 6 după amiază să plece la Băileștî cu un tren special d. prim-procuror P. Neatzu, iar la Calafat d. procuror I. Carianopol. Batalionul 1 de vinători, cu un efectiv de 340 oameni, sub comanda d-luî maior Nestorian, să plece cu acelaș tren.

Din cauză însă că trupele nu s'aă putut deplasa fără a-și face preparativele necesare de campanie, plecarea a fost amânată la orele 11 noaptea.

Panica în oraș

Venind vestea că satele din marginea orașuluî s'aă resculat și ele, și că mâine, Duminică, de dimineață, vor intra în oraș spre a se deda la devastărî, regimentul 9 de artilerie și regimentul 1 de călărași au primit ordin să păzească barierile și să împiedice invadarea sătenilor.

Din Podarî, Valea-Rea și alte sate din vecinătatea orașuluî vin știrî alarmante.

In oraș domnește mare panică, mai ales printre evreî.

* * *

Regimentul 26 Rovine a primit ordin de mobilizare; mâine seară e vorba să plece pentru Moldova.

Ca să nu rămâe însă Craiova fără armată vor fi aduse ceî regimentele de infanterie 2 Vâlcea și 18 Gorj.

* * *

In acest moment ni se comunică că la Brâncenî, în Teleorman, proprietatea d-luî G. Vorvoreanu, mare bogătaș din orașul nostru, s'aă petrecut lucrurî grozave.

Țăranii revoltați aă dat foc pătulelor cu producte, aă bătut de moarte pe administratorul moșieî, aă omorît pe un primitor evreu ce venise să ridice niște grâne și aă pus foc la ce n'aă putut distruge.

Pagubele trec peste o jumătate de milion.

Ancheta «Universului».- Turburărî grave la Rădăuți. — Agitațiunile din Manoleasa, Hilișeu și Crăcălia.— Numeroase arestărî. — Noui trupe sosite.—Vizita d-luî ministru Greceanu.—Amănunte

Dorohoiu, 10 Martie

Abia întors ieri din Mihăileni unde am anchetat groaznica ciocnire petrecută acolo care a costat viața unuî om, sunt informat că turburărî tot atât de grave s'ar fi întâmplat și în târgușorul Rădăuți, unde țăranii din Miorcani și Hudeștii Micî s'ar fi dedat la excese sângeroase. Imediat porniî cu trăsura într'acolo.

Locuințele devastate prezintă un aspect din cele mai jalnice. Nimic n'a scăpat de furia resculaților, totul a fost prefăcut în ruine. Țăranii înfuriați aă dărîmat până la pământ și casa arendașuluî Ciomac, iar aceste a scăpat cu viața prin fugă.

Toți locuitorii satelor Hudeștii Micî și Miorcani manifestează zilnic contra evreilor din Rădăuți și aceștia se refugiază aci în oraș.

Turbulenții aă încercat să devasteze și curtea d-luî Ion Pillat, dar aă fost împedecați la timp de către armata trimisă acolo pentru a restabili liniștea.

Parchetul a operat printre țăranii răsculați 40 de arestărî.

Toți aceștî 40 dovediți capî aî răscoaleî vor fi azî aduși la parchet.

La Manoleasa, al căreia proprietar e d. Stroici, zilnic aproape sătenii în număr colosal asediază localul primărieî și amenință cu devastarea.

La Helișeu-Curt, pe partea de moșie a d-luî senator Mihail Brăilescu, țăranii s'aă răsculat și sunt pe cale a se deda la excese. Aă încercat fără însă a isbuti să devasteze curtea proprietățeî.

Erî s'a trimis acolo armata pentru a restabili ordinea.

Agitațiunî cu caracter grav s'aă semnalat în comunele Hreața și Buda, unde sunt iminente și numeroase arestărî.

La Hreața întregul sat a înconjurat primăria și cere sgomotos pământ, iar la Buda țăranii pretind ca chiar de pe acum să se închee contractele prin care să li se dea pământ.

Spiritele fiind extrem de agitate sunt temerî de isbucnirea unor dezordinî până la sosirea armateî ce s'a trimis acolo.

La Cracalia, pe moșia d-luî Costache Enescu, situația se menține aceiași și țăranii continuă a fi îndârjiți și a cere cu stăruință pământ în condițiunî eftine.

In alte părțî turburărî mai grave nu s'aă petrecut. Pretutindenî însă evreiî aă părăsit satele, fugind la oraș.

Erî, seară, cu trenul de 10 ore, a sosit în localitate d. ministru de justiție însoțit de d-nii Mihăileanu unde am anchetat groaznica ciocnire petrecută acolo care a costat viața unuî om, sunt informat că turburărî tot atât de grave s'ar fi întâmplat și în târgușorul Rădăuți, unde țăranii din Miorcani și Hudeștii Micî s'ar fi dedat la excese sângeroase. Imediat porniî cu trăsura într'acolo.

Locuințele devastate prezintă un aspect din cele mai jalnice. Nimic n'a scăpat de furia resculaților, totul a fost prefăcut în ruine. Țăranii înfuriați aă dărîmat până la pământ și casa arendașuluî Ciomac, iar aceste a scăpat cu viața prin fugă.

Toți locuitorii satelor Hudeștii Micî și Miorcani manifestează zilnic contra evreilor din Rădăuți și aceștia se refugiază aci în oraș.

Turbulenții aă încercat să devasteze și curtea d-luî Ion Pillat, dar aă fost împedecați la timp de către armata trimisă acolo pentru a restabili liniștea.

Parchetul a operat printre țăranii răsculați 40 de arestărî.

Toți aceștî 40 dovediți capî aî răscoaleî vor fi azî aduși la parchet.

La Manoleasa, al căreia proprietar e d. Stroici, zilnic aproape sătenii în număr colosal asediază localul primărieî și amenință cu devastarea.

La Helișeu-Curt, pe partea de moșie a d-luî senator Mihail Brăilescu, țăranii s'aă răsculat și sunt pe cale a se deda la excese. Aă încercat fără însă a isbuti să devasteze curtea proprietățeî.

Erî s'a trimis acolo armata pentru a restabili ordinea.

Agitațiunî cu caracter grav s'aă semnalat în comunele Hreața și Buda, unde sunt iminente și numeroase arestărî.

La Hreața întregul sat a înconjurat primăria și cere sgomotos pământ, iar la Buda țăranii pretind ca chiar de pe acum să se închee contractele prin care să li se dea pământ.

Spiritele fiind extrem de agitate sunt temerî de isbucnirea unor dezordinî până la sosirea armateî ce s'a trimis acolo.

La Cracalia, pe moșia d-luî Costache Enescu, situația se menține aceiași și țăranii continuă a fi îndârjiți și a cere cu stăruință pământ în condițiunî eftine.

In alte părțî turburărî mai grave nu s'aă petrecut. Pretutindenî însă evreiî aă părăsit satele, fugind la oraș.

Erî, seară, cu trenul de 10 ore, a sosit în localitate d. ministru de justiție însoțit de d-nii Mihăileanu unde

---

127

GLASUL MORȚILOR

— Mare roman de moravuri —

PARTEA A TREIA

CAP. I

Fratele Elenei

— Nicî odată n'am simțit așa de bine ca azî, își zise dînsa, cât de mult o iubesc pe fina mea și cât de mult îmî lipsește!

Toată ziua fu tristă, fără poftă de mâncare și rămăsese deșteaptă până la o oră târzie din noapte.

Andreî simți că ar fi fost în zadar să caute a-i îndrepta gândurile în altă parte și de aceea rămase tăcut.

In timpul acesta o observa, fi studia mișcările. Ora culcăreî trecuse acuma de mult.

— Draga mea, fi zise Andreî cu dulceață, cred că aî nevoe de multă odihnă.

— Da, amicul meu, rĕspunse Elena resemnată.

Se sculă și se îndreptă spre camera sa; dar cum Andreî își lua rămas bun de la dînsa, sărutându-i mâna, ea îl opri, și privindu-l drept în ochî, îi zise:

— Andreî, cine este fina mea?

— Fiica luî Taperay și a soțieî sale.

— Eștî sigur că nu te înșeli? E în adevĕr fiica luî Taperay?

Andreî îi rĕspunse:

— Dacă nu mă crezî, veî putea să puî întrebărî soților Taperay.

— Oh! E bizar! e foarte bizar!..

Atunci inginerul adaogă:

— Crede-mă, scumpa mea Elenă, în ziua în care te-am rugat să fiî împreună cu mine nașa acesteî copilițe, presimțiam că veî iubi-o mult într'o zi. Acuma văd că nu m'am înșelat.

— Oh! nu!.. Iți mulțumesc...

Fetița aceasta a produs asupra mea o impresiune în acelaș timp foarte dureroasă și foarte dulce... Cu toate acestea, astă-zî m'am simțit foarte fericită, saŭ cel puțin am avut iluzia fericireî.

Apoî când fură să se despartă, Andreî îi șopti cu dulceață:

— Crede-mĕ, ți-am făgăduit că îți voiŭ înapoia copila și mĕ voiŭ ține de cuvînt...

Andreî simți par'că i se luase o greutate de pe piept, când se văzu în sfîrșit în apartamentul sĕŭ.

— In fine, își zise dînsul, totul s'a petrecut cât se poate de bine. Vocea sângeluî, acea voce despre care s'a vorbit atâta, și care a fost așa de mult luată în rîs, în timpul din urmă, vocea sângeluî a vorbit... Vocea aceasta a îndulcit o durere, a legănat cu dulceață un suflet rănit...

Andreî urmărea un plan pe care îl chibzuise multă vreme

Când îl adusese pe Taperay la Laigle, stătuse mai întâiŭ multă vreme pe gândurî, și cântărise bine toate consecințele.

Trecuseră acuma aproape 7 anî de la condamnarea luî Fernand Maurel.

Banditul tăcuse în timpul procesuluî; acuma, de când era în închisoare, păstrase mereŭ aceeași tăcere blajină. Poate că, obosit, descurajat. Fernand Maurel se hotărîse să părăsească definitiv partida.

Din timp în timp, prin mijlocirea amiculuî sĕŭ Armand du Valier, Andreî căpătă știrî de la Fernand; banditul își făcea pedeapsa în liniște, supus, fără nicî o revoltă.

Andreî avea motive să creadă că mizerabilul avea să caute a rĕmânea tot-d'a-una în umbră. Dar el cunoștea prea bine natura omenească pentru ca să-și mai poată face prea multe iluzii.

Socotia însă, că de acum înainte, nu mai avea dreptul s'o lipsiască pe Elena de desmierdările fiicei sale; ar fi fost prea nedrept, prea nelogic.

Când banditul era liber și se învârtia prin împrejurimî, nicî o măsură nu era de prisos.

Dar acuma, Fernand Maurel era departe, și chiar când avea să se reîntoarcă, avea să rămâe mereŭ sub supraveghierea poliției. Nu mai avea a se teme de dânsul.

Și apoî, acuma Andreî nu mai era el singur pentru a apăra copilița. Mai era Taperay, fiiî sĕi, uzina întreagă!... Fernand Maurel nu putea să se aventureze la luranda, fără să fie descoperit.

Cât despre șantaj, Andreî era hotărât de astă-dată să ceară intervenția legeî; nu mai avea acuma a se teme de scandal, pentru că vorbele banditului n'ar mai fi avut de cât un foarte slab ecoŭ...

Pedeapsa pe care ar fi primit-o însă banditul, ar fi fost foarte mare.

Atunci, împins de împrejurărî, Andreî avea să ducă copila în brațele mameî sale.

— Iată copila d-tale, avea să-i zică dânsul; am salvat-o din prima zi chiar, și ți-o înapoez după cum ți-am făgăduit.

— Dar, dintr'un fel de instinct mai mult, temându-se mereŭ de o lovitură neprevăzută și teribilă a banditului, se hotărî să mai păstreze tăcerea încă o bucată de vreme.

Insă pentru ca Elena să-și poată avea copila lângă dînsa, pentru ca s'o poată cunoaște mai de aproape, pentru ca s'o poată desmerda și iubi mai din vreme, i-o dădu ca fină... Soții Taperay fură chemați la Laigle.

Andreî se așteptă la un strigăt de recunoaștere din partea mameî; se aștepta s'o audă strigînd:

— Dar aceasta e nca mea!...

Tînăra femee însă, av